

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення Київської обласної ради
від 16 травня 2024 року № 940-26-VIII

ПРОГРАМА
розвитку галузі рибного господарства
в Київській області на 2024-2027 роки

м. Київ
2024

ЗМІСТ

	ПАСПОРТ ПРОГРАМИ	3
I.	ВИЗНАЧЕННЯ ПРОБЛЕМИ, НА ВИРІШЕННЯ ЯКОЇ СПРЯМОВАНА ПРОГРАМА	5 8
II.	ВИЗНАЧЕННЯ МЕТИ ПРОГРАМИ	
III.	ОБҐРУНТУВАННЯ ШЛЯХІВ І ЗАСОБІВ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ, ОБСЯГІВ ТА ДЖЕРЕЛ ФІНАНСУВАННЯ; СТРОКИ ТА ЕТАПИ ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ	9
IV.	ПЕРЕЛІК ЗАВДАНЬ (НАПРЯМІВ) ТА ЗАХОДІВ ПРОГРАМИ	14
V.	ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ, ВИЗНАЧЕННЯ ЇЇ ЕФЕКТИВНОСТІ	16
VI.	КООРДИНАЦІЯ ТА КОНТРОЛЬ ЗА ХОДОМ ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ	17
	Ресурсне забезпечення програми (Додаток 1)	
	Напрями діяльності та заходи програми (Додаток 2)	
	Результативні показники програми (Додаток 3)	

ПАСПОРТ
(загальна характеристика програми)
Програми розвитку галузі рибного господарства в Київській області
на 2024-2027 роки

1.	Ініціатор розроблення Програми	Київська обласна державна адміністрація (Київська обласна військова адміністрація)
2.	Дата, номер і назва розпорядчого документа органу виконавчої влади/органу місцевого самоврядування про ініціювання розроблення Програми	Розпорядження Київської обласної державної адміністрації (Київської обласної військової адміністрації) від 24 квітня 2024 року № 421 «Про ініціювання розробки проекту Програми розвитку галузі рибного господарства в Київській області на 2024-2027 роки»
3.	Дата, номер і назва розпорядчого документа про схвалення проекту Програми/змін до програми	Розпорядження Київської обласної державної адміністрації (Київської обласної військової адміністрації) від 30.04.2024 року № 449 розвитку галузі рибного господарства в Київській області на 2024-2027 роки»
4.	Розробник Програми	Київська обласна державна адміністрація (Київська обласна військова адміністрація), Управління агропромислового розвитку Київської обласної державної адміністрації
5.	Співрозробники Програми	Управління Державного агентства з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм у м. Києві та Київській області
6.	Головний розпорядник коштів	Київська обласна державна адміністрація (Київська обласна військова адміністрація), управління агропромислового розвитку Київської обласної державної адміністрації

7.	Відповідальний виконавець Програми	Київська обласна державна адміністрація (Київська обласна військова адміністрація), Управління агропромислового розвитку Київської обласної державної адміністрації, Управління Державного агентства з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм у м. Києві та
8.	Учасники Програми (співвиконавець)	Київська обласна державна адміністрація (Київська обласна військова адміністрація), Управління агропромислового розвитку Київської обласної державної адміністрації, Управління Державного агентства з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм у м. Києві та Київській області, районні державні адміністрації, сільські, селищні та міські ради, об'єднані територіальні громади, підприємства та організації
9.	Термін реалізації Програми	2024-2027 роки
9.1.	Етапи виконання Програми (для довгострокових програм)	
10.	Перелік місцевих бюджетів, що беруть участь у виконанні Програми (для комплексних програм)	
11.	Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації Програми, всього	8 448,00 тис. грн
	у тому числі:	
11.1.	коштів державного бюджету	
11.2.	коштів обласного бюджету	8 000,00 тис. грн
11.3.	коштів місцевих бюджетів	-
11.4.	коштів небюджетних джерел	448,00 тис. грн

I. ВИЗНАЧЕННЯ ПРОБЛЕМИ, НА ВИРІШЕННЯ ЯКОЇ СПРЯМОВАНА ПРОГРАМА

Розвиток галузі рибного господарства є невід'ємною складовою забезпечення продовольчої безпеки держави, забезпечення потреб населення України цінними продуктами харчування вітчизняного виробництва, збереження природних запасів водних біоресурсів, зменшення імпортозалежності галузі, підвищення її конкурентоспроможного потенціалу та створення умов для інвестиційного розвитку, збільшення виробництва водних біоресурсів та виробленої з них продукції шляхом покращення екологічного стану рибогосподарських водних об'єктів (їх частин) та збалансованості економічних і соціальних інтересів.

Програма розвитку галузі рибного господарства в Київській області на 2024-2027 роки (надалі – Програма) розроблена на підставі ст. 14, 15 Закону України від 13.12.2001 № 2894 «Про тваринний світ», ст. 11 Закону України від 18.09.2012 № 5293-VI «Про аквакультуру», ст. 11 Закону України від 08.07.2011 № 3677-VI «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів», розпорядження Кабінету Міністрів України від 2 травня 2023 року № 402-р «Про схвалення Стратегії розвитку галузі рибного господарства України на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2023-2025 роках».

Рибна галузь Київської області відіграє значну роль для розвитку продовольчого комплексу регіону. Галузь є одним з основних постачальників повноцінного харчового білку. Крім того, в Київській області рибне господарство є одним із вагомих джерел зайнятості населення, тому розвиток рибної галузі дасть нові робочі місця, а це важлива проблема для соціальної ситуації в регіонах розміщення водойм. Таким чином, проблема рибальства і рибництва стосується не тільки виробничої, а й соціально-економічної діяльності суспільства.

З метою створення сприятливих умов для розвитку рибного господарства, забезпечення населення області продукцією з прісноводної риби, збереження та збільшення запасів промислових видів риб, ведення рибного господарства на засадах сталого розвитку з урахуванням природних, економічних і екологічних чинників, отримання додаткової товарної рибної продукції завдяки оптимізації рибогосподарського процесу, впровадження комплексних заходів з підвищення продуктивності водойм, розв'язання стратегічного завдання щодо створення в області потужної рибної індустрії для забезпечення нормальної життєдіяльності її населення, з урахуванням його потреб у якісних рибопродуктах, розроблено Програму розвитку галузі рибного господарства в Київській області на 2024 – 2027 роки.

Протягом останніх років спостерігається тенденція виснаження промислових запасів більшості видів водних біоресурсів, низький рівень їх природного та штучного відтворення, що призводить до зменшення

національного виробництва, непідзвітне рибальство і браконьєрство, зниження біорізноманіття та, як наслідок, нераціонального використання потенціалу рибогосподарських водних об'єктів (їх частин).

Водойми України втратили та продовжують втрачати багато видів водної флори і фауни, що призводить до суттєвого зменшення біорізноманіття. Насамперед це пов'язано із змінами водних екосистем через посилений антропогенний вплив, широке розповсюдження незаконної, непідзвітної та нерегульованої рибальської діяльності, забруднення водних екосистем шкідливими речовинами.

При цьому, негативний антропогенний вплив на водні екосистеми через гідробудівництво, зміни клімату та їх забруднення призводить до деградації природних біоценозів (сукупності живих організмів, що взаємодіють між собою та населяють певну територію, із схожими характеристиками).

Рибогосподарське використання внутрішніх водойм загальнодержавного значення на сьогодні здійснюється за двома основними видами: рибальство та рибництво, та за основними напрямками: вселення цінних видів риб, меліоративні роботи з поліпшення умов нересту й промисловий вилов.

Останній напрямок є основним, масштаби рибоводно-меліоративних робіт у сьогоднішні істотно скоротилися й мають переважно локальний характер. Основною причиною цього є недостатнє державне фінансування робіт зі спрямованого формування іхтіофауни, та відсутність з 2023 року зариблення за кошти спрямовані користувачами, за спеціальне використання водних біоресурсів до бюджету. Разом з тим, біотичні та абіотичні фактори, що формують умови природного відтворення іхтіофауни у водосховищах, мають чітко виражену тенденцію до погіршення. Це пов'язане як з сезонними аспектами (несприятливий гідрологічний режим), так і загальною спрямованістю внутрішньоекосистемних процесів у водосховищах (стагнація та евтрофування), а також постійним впливом антропогенного фактору – забруднення, відчуження лиманних ділянок, вилов. Дія цих факторів призводить до погіршення якісних та кількісних показників стану іхтіофауни, і, як наслідок, зменшення рибопродуктивності і рентабельності промислу. Збільшення показників вилову водних біоресурсів, яке спостерігається в останні роки, пов'язане насамперед з покращенням якості статистичних даних, тоді як стан іхтіопопуляцій для багатьох видів залишається напруженим.

Наслідком військової агресії рф стало зменшення промислового вилову водних біоресурсів у внутрішніх рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах), внутрішніх морських водах та виключній (морській) економічній зоні України на 67 відсотків, та становив 10 тис. тонн (30,5 тис. тонн у 2021 році). Усього на території України у 2022 році добуто (виловлено) 33,8 тис. тонн водних біоресурсів, що майже на 54 відсотки менше порівнянно з показником 2021 року.

Величезний негативний вплив агресії рф фіксується в сфері аквакультури Київської області, особливо у 2023 році. Як наслідок, галузь аквакультури

зазнала таких збитків, як знищення майна, виробничих потужностей аквакультурних господарств, а відсутність ринку збуту та логістичні проблеми негативно вплинули на вирощування водних біоресурсів, їх сталого використання та зниження ефективного конкурентоспроможного ринку для задоволення потреб споживання населенням продукції рибної індустрії вітчизняного виробництва на рівні середньорічного показника споживання водних біоресурсів та виробленої з них продукції.

За оцінкою Комітету рибного господарства продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (ФАО), середньорічний показник споживання водних біоресурсів та виробленої з них продукції у світі у 2018-2020 роках становив 20,5 кілограма на душу населення, з яких майже 52 відсотки - продукція аквакультури. Відповідно до прогнозів ФАО середньорічний показник споживання водних біоресурсів та виробленої з них продукції у світі у 2030 році має становити 21,2 кілограма.

В Україні, за даними Держстату, також відслідковується тенденція до збільшення обсягу споживання водних біоресурсів та виробленої з них продукції на душу населення з 8,6 кілограма у 2015 році до 10,8 кілограма у 2017 році та 13,2 кілограма у 2021 році, що в основному пов'язано із збільшенням імпорту водних біоресурсів та виробленої з них продукції до держави. Однак за весь період незалежності Україні не вдалося досягнути середньосвітового рівня споживання водних біоресурсів та виробленої з них продукції.

Розвиток індустріальної аквакультури на низькому рівні внаслідок недосконалості процедури регулювання орендних відносин у галузі, зокрема щодо надання в оренду рибогосподарських технологічних водойм та гідротехнічних споруд рибогосподарської технологічної водойми як цілісних майнових комплексів, неврегульованості механізмів надання в користування на умовах оренди частин рибогосподарських водних об'єктів, інвентаризація земельних ділянок та паспортизація водних об'єктів області не проведена належним чином.

Також, варто зауважити, останніми десятиліттями спостерігається збільшення чисельності водяного горіха у водоймах Київської області, особливо у верхній частині Київського і Канівського водосховищ, де він набув значного поширення, утворюючи досить великі суцільні маси. Саме ця властивість водяного горіха або, як його ще називають чілім, створює значні проблеми для рибогосподарської експлуатації водойм. Ділянки, зарослі водяним горіхом, в значній мірі втрачають своє значення як нерестовища та місця нагулу молоді риб, на сильно зарослих ділянках неодноразово відмічались випадки заморних явищ серед молоді цінних видів риб.

Враховуючи наслідки надмірного розвитку водяного горіху в річковій та озерно-річковій частині Київського та Канівського водосховищ, що перешкоджає нормальній рибогосподарській експлуатації даних ділянок,

актуальним питанням є здійснення меліоративних заходів щодо розчищення місць нерестовищ та проходів для плідників і молоді риб.

Таким чином, стан ресурсної бази для ведення рибного господарства у водоймах Київської області на сьогоднішній день потребує проведення комплексу робіт з поліпшення умов відтворення водних біоресурсів. Ці роботи доцільно застосовувати для інтродукованих видів (товстолоби та білий амур), а також для цінних аборигенних видів, кількість плідників яких у водосховищах відносно невелика, тому масштаби зариблення будуть співвідносні з чисельністю природного поповнення їх промислових стад; пріоритетними в частині зариблення повинні бути також види, які мають швидкий економічний ефект і високе промислове повернення (білий та строкатий товстолоби, білий амур, сазан (короп)), та які інтенсивно використовуються промислом та рибалками-любителями. Також, для водойм Київської області актуальними та важливими видами є щука, сом, лин, сазан, судак. Для видів з достатньо високою чисельністю плідників (лящ, плітка, плоскирка) доцільним слід вважати поліпшення абіотичних умов нересту.

II. ВИЗНАЧЕННЯ МЕТИ ПРОГРАМИ

Програма спрямована на реалізацію державної політики щодо регулювання розвитку рибного господарства в області, відтворення запасів водних біоресурсів у водних об'єктах області, зміцнення виробничого та обробного потенціалу рибної галузі, координацію діяльності місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій з метою розв'язання проблем і наслідків військової агресії РФ, створення належних умов функціонування рибогосподарського комплексу області, стабілізації та нарощування виробництва рибної продукції, в тому числі підвищення ефективності використання і відтворення рибних запасів.

Мета Програми полягає у забезпеченні сталого розвитку галузі рибного господарства в Київській області, впровадженні заходів із збільшення обсягів добування (вилову) водних біоресурсів, підвищенні біопродуктивності внутрішніх рибогосподарських водних об'єктів (їх частин), розвитку любительського рибальства, здійснення меліоративних заходів з покращення гідрологічного режиму водойм та штучного відтворення (вселення) водних біоресурсів у рибогосподарські водні об'єкти (їх частини), проведення інвентаризації земельних ділянок та паспортизації водойм області, нарощення виробництва водних біоресурсів (облаштування садкових господарств, будівництво переробних підприємств рибної галузі), та виробленої з них продукції з метою гарантування продовольчої безпеки.

Мета програми відповідає цілям, сформованим Стратегії розвитку галузі рибного господарства України на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2023-2025 роках, затвердженої

розпорядженням Кабінету Міністрів України від 2 травня 2023 року № 402-р, а саме, створенню умов для:

- ефективного управління рибальством, збереження та збільшення чисельності водних біоресурсів у природному середовищі, їх біологічного різноманіття;

- розвитку аквакультури;

- розвитку рекреаційного рибальства;

- розробки науково-технічного потенціалу досліджень в рибній галузі.

Основні цілі Програми передбачають реалізацію завдань із:

- здійснення меліоративних заходів з відновлення, збереження та покращення екосистем та біорізноманіття водних об'єктів (їх частин) з метою забезпечення сталості запасів промислових видів риб, рідкісних та зникаючих видів водних біоресурсів;

- розвиток індустріальної аквакультури, технологій отримання рибопосадкового матеріалу у ставкових господарствах з подальшим їх зарибленням до природніх водойм, відновлення рибозапідників, забезпечення функціонування, розведення рибопосадкового матеріалу і збільшення обсягів виробництва водних біоресурсів та виробленої з них продукції, формування ремонтно-маточного поголів'я цінних аборигенних видів риб Київської області;

- запровадження системи рекреаційного рибальства.

Реалізація Програми сприятиме забезпеченню продовольчої безпеки області та дозволить збільшити обсяги продукції з високою доданою вартістю, розширити ринки збуту продукції місцевих товаровиробників, залучити в економіку регіону інвестиційні ресурси, збільшити обсяги податкових надходжень до бюджету, створити нові робочі місця.

ІІІ. ОБҐРУНТУВАННЯ ШЛЯХІВ І ЗАСОБІВ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ, ОБСЯГІВ ТА ДЖЕРЕЛ ФІНАНСУВАННЯ; СТРОКИ ТА ЕТАПИ ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ

Водний фонд Київської області включає в себе частину акваторії Київського (92,5 тис га) та Канівського (58,2 тис. га) водосховищ, а також 63 малих та середніх водосховищ загальною площею 9,278 тис. га. Використання сформованого біопродукційного потенціалу цих водойм складає не більше 10 % від оптимального. Наявні кормові ресурси та склад іхтіофауни обумовлюють необхідність здійснення повномасштабного зариблення цінними об'єктами аквакультури: білим та строкатим товстолобом, коропом (сазаном), білим амуром, щукою, линем, сомом.

Одним з важливих аспектів формування промислового запасу риб, а отже - і рибопродуктивності водойм, є умови відтворення. Для забезпечення нормального ходу нерестової кампанії та високого виживання молоді необхідне поєднання цілого ряду чинників як біотичної так і абіотичної природи.

Програмою визначено такі основні шляхи розвитку рибного господарства:

- відновлення гідроекосистем водойм, покращення гідрологічного режиму;
- проведення необхідної реконструкції та модернізації більшості рибогосподарських об'єктів області;
- проведення інвентаризації земельних ділянок та паспортизація водних об'єктів для цілей аквакультури;
- розвиток технології отримання рибопосадкового матеріалу цінних та аборигенних видів риб;
- проведення селекційно-племінної роботи з метою забезпечення підприємств рибогосподарського комплексу високопродуктивним маточним поголів'ям;
- створення сприятливих умов для передачі водойм в оренду суб'єктам господарювання з метою риборозведення або вирощування товарної риби;
- впровадження нових технологій вирощування товарної риби в садкових господарствах та нових об'єктів аквакультури;
- розробка та реалізація наукових досліджень водних об'єктів регіону;
- розвиток та популяризація рекреаційних комплексів, розвиток «зеленого» туризму.

Створенню умов для ефективного управління рибальством, збереження та збільшення чисельності водних біоресурсів у природному середовищі, забезпечення сталості запасів промислових видів риб, рідкісних та зникаючих видів водних біоресурсів, для забезпечення продуктивності і екологічної безпеки водойм, сприятиме здійснення комплексних меліоративних заходів на водних об'єктах (їх частинах), а саме:

- проведення робіт з штучного відтворення (вселення) водних біоресурсів у водні об'єкти Київщини;
- збереження природних і встановлення штучних нерестовищ, визначення та охорона місць зимівлі водних біоресурсів.

Аборигенні та неаборигенні види риб у разі їх повномасштабного відтворення та подальшого зариблення в природні водойми Київщини можуть забезпечити значне збільшення рибопродуктивності і, як наслідок, гарантувати стаке промислове та рекреаційне рибальство, що також позитивно позначиться на збереженні та біорізноманітті видів риб у цілому.

Також, актуальним є питання зариблення рідкісними та зникаючими видами риб, в тому числі, занесеними до Червоної книги України, зокрема в місцях їх можливого природного нересту з відповідними природоохоронними заходами.

Розробка комплексу з розвитку технології отримання рибопосадкового матеріалу у ставкових господарствах, збільшення наявних маточних стад видів водних біоресурсів першого трофічного рівня, які можуть забезпечити швидкий економічний ефект і високе промислове повернення (білий та строкатий

товстолоби, білий амур, сазан (короп), з подальшим зарибленням природних водойм.

Таким чином, кожна інвестована гривня у відтворення водних біоресурсів забезпечить повернення коштів на рівні від 4 до 9 гривень залежно від виду риб, її маси, режиму охорони та промислу. При цьому значна частина суб'єктів аквакультури буде задіяна у виробництві рибопосадкового матеріалу, що також сприятиме підвищенню їх зайнятості та значно покращить економічний стан, те ж саме стосується і рибопереробних підприємств.

Потенційні рибопродукційні можливості водосховищ Дніпра під час повномасштабного зариблення рослиноїдними рибами та сазаном (коропом) наведено в Таблиці 1.

Таблиця 1

Водосховище, водойма	Площа, тис. гектарів	Види риб та їх кількість, млн. екземплярів					Можливий вилов, тис. тонн				Промислова рибопродуктивність, кілограмів на гектарі
		білий та строкатий товстолобики	білий амур	сазан (короп)	усього		білий та строкатий товстолобики	білий амур	сазан (короп)	усього	
					млн. екземплярів	тис. тонн					
Київське	92	5,3	1,1	0,8	7,2	1	5	1	1	7	76
Канівське	58	3,5	0,5	0,5	4,5	0,6	3	0,5	0,5	4	69

Потенційні рибопродукційні можливості водосховищ Дніпра під час повномасштабного зариблення аборигенними видами риб наведено в таблиці 2.

Таблиця 2

Водосховище, водойма	Площа, тис. гектарів	Види риб та їх кількість, тис. екземплярів					Можливий вилов, тонн				
		судак	європейський сом	щука	лин	усього	судак	європейський сом	щука	лин	усього
Київське	92	416,2	234	115,6	368,8	1 134,6	372,6	165,2	85	33,6	656,4
Канівське	58	418	201,5	116,1	142,6	878,2	235,1	142,3	85,3	17,5	480,2

Середня маса посадкового матеріалу дорівнює 120-150 грамів, промислове повернення за всіма об'єктами вирощування - не менше 10 відсотків.

Збалансованість вирішення економічних і соціальних проблем, зменшення імпортозалежності галузі, створення умов для інвестиційного розвитку, збільшення виробництва водних біоресурсів та виробленої з них продукції шляхом розробки і впровадження програм із залучення в економіку регіону інвестиційних ресурсів, раціональне використання податкових надходжень до бюджету на потреби відновлення запасів водних біоресурсів, забезпечить розвиток аквакультури регіону, створення риборозплідних рибних господарств, нових робочих місць, сприятиме забезпеченню населення

продукцією рибної індустрії вітчизняного виробництва на рівні середньорічного показника споживання водних біоресурсів та виробленої з них продукції в 21,1 кілограма.

Впровадження просторового планування та виділення зон для ведення аквакультури у рибогосподарських водних об'єктах з метою ведення аквакультури, облаштування садкових господарств для вирощування посадкового матеріалу є реалізацією з комплексного заходу зариблення водосховищ комплексного призначення.

Для розвитку аквакультури регіону, необхідно виділити наступні шляхи розв'язання та вирішення поставлених програмою цілей, а саме:

- зацікавленість органів місцевого самоврядування щодо передачі водних об'єктів в оренду для ведення аквакультури,
- створення комплексу з розвитку технології отримання рибопосадкового матеріалу у ставкових господарствах, збільшення наявних маточних стад для подальшого вселення отриманого біоматеріалу до водойм регіону, в тому числі, водосховищ комплексного призначення,
- вирощування рідкими та зникаючими видами водних біоресурсів, в тому числі, занесеними до Червоної книги України,
- інформаційна підтримка популяризації водних біоресурсів вітчизняного походження, вирощених в умовах аквакультури,
- впровадження у виробництво нових видів об'єктів аквакультури з дотриманням правил екологічної безпеки,
- створення риборозплідних рибних господарств;
- проведення інвентаризації земельних ділянок та паспортизація водних об'єктів;
- будівництво переробних підприємств рибної галузі.

Планування, розробка та здійснення стратегії розвитку рибної галузі Київщини, за умови організації ефективної системи комплексних заходів з відтворення водних біоресурсів, яка включає відновлення системи риборозплідних господарств, можна додатково отримати до 100 тис. тонн доступних для споживача водних біоресурсів з низькою собівартістю, що мають високі споживчі якості та користуються попитом на ринку.

Запровадження системи рекреаційного рибальства залежить від розв'язання завдань шляхом із створення умов для інвестиційного розвитку, залучення в економіку регіону інвестиційних ресурсів, раціонального використання податкових надходжень до бюджету на потреби відновлення запасів водних біоресурсів, створення державних/інших видів прав власності, популяризація любительського рибальства.

Проведення меліоративних заходів з розчищення русел малих річок з метою покращення гідрологічного режиму, створить сприятливі умови для відтворення та нагулу водних біоресурсів, та, як наслідок, підвищить умови для розвитку любительського рибальства, можуть надати можливість облаштування нових рекреаційних зон відпочинку.

Науково-технічне забезпечення галузі забезпечить екологізацію природних та штучно створених водойм, шляхом формування тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок, що фінансуються за рахунок коштів державного бюджету в галузі, підвищення кваліфікації працівників галузі, покращення наукового забезпечення галузі шляхом спрямування фінансових ресурсів на здійснення наукових досліджень. Програма впроваджується в один етап протягом 2024-2027 років.

На виконання завдань і заходів Програми передбачається залучення коштів обласного бюджету та коштів з інших джерел, не заборонених законодавством (Додаток 1).

Обсяги фінансування за окремими напрямками і заходами Програми наведені у додатку 2 до Програми.

Відтворення водних біоресурсів за рахунок коштів обласного бюджету проводиться з дотриманням норм Порядку штучного розведення (відтворення), вирощування водних біоресурсів та їх використання, затвердженого наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 26.08.2022 № 622, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 14 жовтня 2022 року за № 1245/38581.

Фінансування заходів Програми з обласного бюджету здійснюється в межах наявного фінансового ресурсу.

Головним розпорядником коштів обласного бюджету є Управління агропромислового розвитку Київської обласної державної адміністрації.

Фінансування головного розпорядника коштів обласного бюджету здійснюється за КПКВК МБ 2419800 «Субвенція з місцевого бюджету державному бюджету на виконання програм соціально-економічного розвитку регіонів».

Головний розпорядник коштів обласного бюджету для реалізації Програми не пізніше лютого (для проведення робіт з відтворення у весняний період) або серпня місяців (для проведення робіт з відтворення у осінній період) спрямовує кошти для реалізації Програми Управлінню Державного агентства з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм у м. Києві та Київській області.

Визначення господарств – постачальників об'єктів відтворення, з яких здійснюватиметься транспортування об'єктів відтворення, проводиться Управлінням Державного агентства з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм у м. Києві та Київській області відповідно до вимог Закону України «Про публічні закупівлі».

Юридичні особи або фізичні особи - підприємці, які здійснюють виробництво рибопосадкового матеріалу та товарної продукції водних біоресурсів в умовах аквакультури та виявили бажання прийняти участь в публічних закупівлях, мають відповідати, зокрема, наступним вимогам:

– здійснюють діяльність відповідно до вимог Закону України «Про аквакультуру»;

– здійснюють ведення спеціальних форм первинної документації, визначених для суб'єктів рибного господарства в галузі аквакультури наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 19.06.2012 № 362 «Про затвердження спеціальних форм первинної документації для суб'єктів рибного господарства в галузі аквакультури», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 5 липня 2012 року за № 1126/21438;

– надають звітність за формою № 1А-аквакультура (річна) «Звіт про аквакультуру за 20__ рік», затвердженою наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 11.09.2023 № 1655, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України від 01 грудня 2023 р. за № 2090/41146;

– мають ветеринарний документ, передбачений законодавством, про відсутність в об'єктів відтворення небезпечних захворювань.

Проведення робіт з відтворення відбувається щорічно у весняний або осінній період та в залежності від погодних умов та вчасно проведеного фінансування.

Невикористані кошти, які були спрямовані на реалізацію Програми для зариблення Київського та Канівського водосховищ, за умови настання форс-мажорних обставин та факторів непереборної сили, що можуть безпосередньо вплинути на процес проведення робіт з відтворення у вищевизначені періоди поточного року, можуть бути використані в наступному звітному році.

IV. ПЕРЕЛІК ЗАВДАНЬ (НАПРЯМІВ) І ЗАХОДІВ ПРОГРАМИ

Програма спрямована на реалізацію завдань і заходів за такими напрямами:

1. Штучне відтворення (вселення) водних біоресурсів у Київському та Канівському водосховищах.
2. Реалізація природоохоронних заходів на водних об'єктах.
3. Розвиток індустріальної аквакультури.
4. Планування, розробка та реалізація стратегії розвитку рибної галузі Київщини.
5. Врегулювання питань використання рибогосподарських водних об'єктів (їх частин) частин для цілей аквакультури.
6. Розвиток рекреаційного рибальства.
7. Науково обґрунтоване використання водних біоресурсів.
8. Забезпечення дотримання вимог природоохоронного законодавства.

Програмою передбачено основні завдання:

– підвищення рибопродуктивності водойм та покращення екологічного стану шляхом щорічного зариблення природних водойм водними біоресурсами, які є споживачами першого трофічного рівня та можуть забезпечити швидкий економічний ефект і високе промислове повернення (білий та строкатий товстолобики, білий амур, сазан (короп)),

- щорічне зариблення водойм, в тому числі, водосховищ комплексного призначення, осетровими, іншими рідкісними та зникаючими видами, в тому числі, занесених до Червоної книги України, в місця їх можливого природного відтворення з відповідними природоохоронними заходами;

- проведення меліоративних робіт з відновлення природних та встановлення штучних нерестовищ, шляхів міграцій та місць зимівлі водних біоресурсів рибогосподарських водних об'єктів, в тому числі, Київського та Канівського водосховищ;

- проведення меліоративних заходів з розчищення русел малих річок для покращення гідрологічного режиму;

- будівництво переробних підприємств рибної галузі та рибоприймальних пунктів (містобудівна документація);

- популяризація серед населення продукції, виробленої з водних біоресурсів, зокрема такої, що традиційно виробляється в Україні;

- розроблення державних та місцевих програм розвитку галузі;

- проведення інвентаризації земельних ділянок та паспортизація водних об'єктів;

- впровадження просторового планування та виділення зон для ведення аквакультури у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах), облаштування садкових господарств для вирощування рибопосадкового матеріалу, в тому числі, рідкісних і зникаючих видів, та які занесені до Червоної книги України;

- проведення інвентаризації земельних ділянок та паспортизація водних об'єктів Київської області;

- розвиток індустріальної аквакультури;

- застосування індустріальних технологій в аквакультурних господарствах, на підставі розроблених науковими установами науково-біологічних обґрунтувань;

- раціональне використання водних об'єктів області, збільшенню обсягів вирощування водних біоресурсів, та наповнення бюджету за рахунок сплати оренди;

- зміна підходів та введення системи частково платного рекреаційного рибальства у внутрішніх водоймах з метою компенсації витрат за заходи з відтворення водних біоресурсів, які є пріоритетними об'єктами рекреаційного рибальства (судак, європейський сом, щука, короп, лин, лящ, струмкова форель тощо);

- популяризація рекреаційного рибальства як способу відпочинку, що забезпечує відповідальне природокористування та збереження біорізноманіття водних біоресурсів;

- створення комплексів рекреаційних зон відпочинку та оздоровлення населення Київщини, популяризація «зеленого» туризму;

- розроблення технологій збереження та відновлення популяцій цінних, рідкісних і зникаючих видів риб та інших гідробіонтів шляхом їх штучного розведення (відтворення) та зариблення;
- затвердження тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок, що фінансуються за рахунок коштів державного бюджету;
- створення системи комплексного моніторингу (екологічного, іхтіологічного, іхтіопатологічного, економічного) водних об'єктів області.

V. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ, ВИЗНАЧЕННЯ ЇЇ ЕФЕКТИВНОСТІ

Реалізація Програми в частині ефективного управління рибальством, збереження та збільшення чисельності водних біоресурсів у природному середовищі, їх біологічного різноманіття передбачає:

- збільшення обсягів добування (вилову) водних біоресурсів у внутрішніх рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах) загальнодержавного значення;
- збільшення обсягів відтворення водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах);
- покращення екологічного стану рибогосподарських водних об'єктів (їх частин), зменшено негативні наслідки антропогенного впливу та змін клімату на водні біоресурси;
- посилення та удосконалення системи охорони запасів водних біоресурсів з використанням засобів електронного контролю, зокрема шляхом запровадження простежуваності водних біоресурсів та виробленої з них продукції;
- забезпечення відновлення та підтримки популяцій промислових видів водних біоресурсів вище рівня максимальної стійкості добування (вилову) водних біоресурсів;
- доведення рівня споживання рибної продукції на душу населення в області до 21 кг на рік;
- забезпечення продовольчої безпеки області та держави в цілому, створення додаткових робочих місць;
- підвищення конкурентоспроможності вітчизняної рибної продукції.

В частині досягнень цілей Програми з розвитку аквакультури, очікуються наступні результати:

- забезпечено щорічне збільшення обсягів вирощування водних біоресурсів на 10 відсотків;
- покращено економічну ефективність функціонування підприємств ставкової аквакультури, зокрема у зв'язку з їх переорієнтацією на вирощування

рибопосадкового матеріалу для вселення водних біоресурсів у рибогосподарські водні об'єкти (їх частини) загальнодержавного значення;

- створено нові виробничі потужності та риборозплідні рибні господарства;

- підвищено рентабельність виробництва та знижено собівартість української продукції, виробленої з водних біоресурсів, підвищено її експортний потенціал та відкрито нові ринки збуту.

Очікувані результати впровадження комплексних заходів з розвитку рекреаційного рибальства регіону:

- раціональне використання податкових надходжень до бюджету на меліоративні заходи та потреби відновлення запасів водних біоресурсів;

- введення системи частково платного рекреаційного рибальства у внутрішніх водоймах і морських акваторіях з метою компенсації витрат за заходи з відтворення водних біоресурсів, які є пріоритетними об'єктами рекреаційного рибальства (судак, європейський сом, щука, короп, лин, лящ тощо);

- популяризація рекреаційного рибальства як способу відпочинку, що забезпечує відповідальне природокористування та збереження біорізноманіття водних біоресурсів;

- залучення в економіку регіону інвестиційних ресурсів;

- впровадження системи регулярних заходів з проведення меліоративних робіт на водоймах, покращення їх екологічного стану;

- забезпечення рекреаційних потреб населення;

- розвиток туристичних локацій на території Київської області.

Очікувані результати впровадження науково-технічного потенціалу досліджень у сфері рибного господарства:

- розробка науково-біологічних обґрунтувань повномасштабного зариблення водних об'єктів регіону;

- збільшення обсягів відтворення і вирощування водних біоресурсів,

- удосконалення системи управління біопотенціалом водойм, зокрема водосховищ Дніпровського каскаду, як важливого резерву продовольчих ресурсів країни;

- розроблення технологій збереження та відновлення популяцій цінних, рідкісних і зникаючих видів риб та інших гідробіонтів шляхом їх штучного розведення (відтворення) та зариблення.

Результативні показники Програми наведені в додатку 3 до Програми.

VI. КООРДИНАЦІЯ ТА КОНТРОЛЬ ЗА ХОДОМ ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ

Координацію та контроль за ходом виконання Програми здійснює Управління агропромислового розвитку Київської обласної державної

адміністрації та Управління Державного агентства з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм у м. Києві та Київській області.

Управління Державного агентства з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм у м. Києві та Київській області, районні державні адміністрації, сільські, селищні та міські ради, об'єднані територіальні громади, відповідальні за реалізацію Програми, забезпечують її виконання за галузевою спрямованістю та щокварталу до 10 числа місяця, наступного за звітним періодом, надають інформацію про результати проведеної роботи Управлінню агропромислового розвитку Київської обласної державної адміністрації для узагальнення.

Управління агропромислового розвитку Київської обласної державної адміністрації щоквартально (з наростаючим підсумком), до 25 числа наступного місяця після звітного періоду, надає Київській обласній раді та Департаменту економіки Київської обласної державної адміністрації звіт про стан виконання Програми.

Заступник голови

Тетяна СЕМЕНОВА